

H.A. MENS

1963-1964

91469
's-Gravenhage, 18 februari 1964
Binnenhof 1A.

VERTROUWELIJK.

Zijne Excellentie
de Minister van Defensie.

Hierbij heb ik de eer, Uwe Excellentie mede te delen, dat de vaste Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst gaarne zou worden ingelicht omtrent de feiten, op grond waarvan het uit veiligheidsoverwegingen niet verantwoord is geacht te ten aanzien van de heer H.A. Mens, te Haarlem, aangevraagde "Nato secret clearance" te honoreren.

Ter toelichting van dit verzoek der Commissie deel ik U nog mede, dat Uwerzijds de Commissie voor de Verzoekschriften omtrent het adres van de heer Mens werd ingelicht bij schrijven bur. staatssecretaris no. 285.390, d.d. 30 september 1963.

De Kamer deed dit verzoekschrift vervolgens op voorstel van de Commissie voor de Verzoekschriften af op grond van de overweging, dat adressant inmiddels naar Canada is geëmigreerd.

De Commissie voor de Verzoekschriften deed aan de Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst echter weten, het toch wenselijk te achten dat van de zijde der Kamer nadere inlichtingen zouden worden ingewonnen omtrent de feiten op grond waarvan naar het oordeel van de Minister van Defensie aan betrokkene geen "clearance" mocht worden verleend; de Commissie voor de Verzoekschriften meende echter, dat de vaste Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst voor Uwe Excellentie de meest geëigende Kamercommissie zou zijn om deze aangelegenheid volledig uiteen te zetten.

De vaste Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst heeft zich met deze zienswijze verenigd.

✓
(Dr A. Vondeling)

Voorzitter van de vaste Commissie
voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst

MINISTERIE VAN DEFENSIE

afdeling:

CONFIDENTIEEL

Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

*Wm. 14-9164
afschrijven eie leden
BVD.*

AAN

de voorzitter van de vaste
commissie voor de Binnenlandse
veiligheidsdienst van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 1A,
's-Gravenhage.

uw kenmerk:

uw brief van:

ons nummer:

285.390 B Conf.

's-Gravenhage,

13 MAART 1964

onderwerp: H.A. Mens.

Naar aanleiding van uw brief dd. 18 februari 1964, nr. 91469, moge ik u het volgende mededelen.

1. In het kader van terzake bestaande regelingen verzocht de "Canadian Aviation Electronics GmbH" te Stolberg, West Duitsland, bij brief van 28 november 1962 een "NATO Secret" clearance ten name van o.a. de heer H.A. Mens. Dit geschiedde - zoals gebruikelijk - onder aanbieding van een door betrokkene ondertekende en ingevulde antecedentenlijst met bijlagen, gedateerd 20 november 1962. Uit de aanvraag bleek dat betrokkene was bestemd om deel uit te maken van het "CAE F-104 Simulator Maintenance Program". De firma stelde de datum van indiensttreding op 1 januari 1963.
2. Aangezien bij de beoordeling of een clearance kan worden verleend ook de belangrijkheid van de te vervullen functie in beschouwing moet worden genomen, diende het volgende in rekening te worden gebrächt. De F-104 simulators zullen op de verschillende Nato starfighter bases worden geplaatst. Het gebruik van deze simulators voor de training van vliegers brengt mede, dat met hoog geclassificeerde tactische gegevens wordt gewerkt. Degene die met het onderhoud van de simulators is belast, moet om te kunnen beoordelen of de simulator op de juiste wijze werkt van dergelijke gegevens op de hoogte zijn. Voorts moet hij eenvoudige gebreken kunnen opsporen en herstellen. Het was derhalve te voorzien dat betrokkene toegang zou moeten worden verleend tot één en waarschijnlijk meer Nato starfighter vliegbases waarbij hij in een hoog geclassificeerde sfeer werkzaamheden zou moeten verrichten.

- 3. -

3. Ter voldoening aan het gestelde in de bijlage van Nato document C-M (55) 15 (Final) Nato confidential dd. 1 januari 1961 "Security within the North Atlantic Treaty Organization, supplemental security principles and practices" werd een anteceden-tenonderzoek ingesteld dat mede in verband met bovenstaande werd uitgebreid tot familieleden in de eerste graad van betrokkene echtgenote. Het onderzoek ving aan op 4 december 1962.

4. Op 22 januari 1963 stonden de volgende gegevens ter beschikking:

Met betrekking tot
betrokkene, diens
echtgenote, ouders
en zusters

: niets ten nadele bekend.

Met betrekking tot
de schoonmoeder

: 1948 en 1956 raamaffiche C.P.N. 1956: Staat als communistisch georiënteerd bekend. Reeds vele jaren achtereen wordt "De Waarheid" aan de woning bezorgd. Aan haar adres werd in november 1956 "Vrede" bezorgd en betaald. Onbekend voor wie.

Met betrekking tot
een zwager
A.F.J. Lammers

: 13 september 1954:
Lid Verenigd Verzet.

1956: Staat als communistisch ingesteld bekend.

In zijn woning werd op 18 januari 1957 "De Waarheid" aangetroffen.

5. Op dit moment dienden de volgende richtlijnen te worden toegepast. Toelating van personeel tot een functie die kennisneming van gerubriceerde gegevens met zich brengt of die uit anderen hoofde in verband met de beveiliging van gerubriceerde gegevens van belang is, geschiedt eerst nadat op grond van de resultaten van een ingesteld onderzoek, waarvan de intensiteit wordt bepaald door de belangrijkheid van de functie, is vastgesteld, dat voldoende waarborgen aanwezig kunnen worden geacht, dat betrokkene de aan de functie verbonden plichten met betrekking tot de geheimhouding van gerubriceerde gegevens naar behoren zal volbrengen. Het oordeel of voldoende veiligheidswaarborgen aanwezig kunnen worden geacht, dient gevormd te worden door afweging van de uit het onderzoek verkregen gegevens - zowel gunstige als ongunstige - tegen de belangrijkheid van de functie.

Daarbij zal in bepaalde gevallen niet alleen gelet moeten worden op de aard der gedragingen, maar evenzeer op de tijd waarin en de omstandigheden waaronder zij zich hebben afgespeeld. Men dient daarbij voortdurend erop bedacht te zijn de verkregen gegevens in hun juiste proporties te zien. De noodzaak van een verantwoorde oordeelvorming klemt in het bijzonder ten aanzien van personeel dat reeds in dienst is, omdat het hierbedoelde oordeel van doorslaggevende betekenis kan zijn voor lopende carrières.

6. Bij de oordeelvorming werd overwogen dat betrokkene door zijn huwelijk met Lammers, E.H. op 25 oktober 1960 uit veiligheidsoogpunt in andere omstandigheden was komen te verkeren. Op grond van de omtrent de naaste familie van de echtgenote bekende gegevens werden niet voldoende waarborgen (als bedoeld in artikel 16 Beveiligingsvoorschrift II-1961) aanwezig geacht. Uit veiligheidsoverwegingen werd het niet verantwoord geacht de door CAE gedane aanvraag voor een NATO secret clearance te honoreren. Bij schrijven dd. 8 februari 1963 werd CAE hiervan op de hoogte gesteld.
  7. Het voortgezette onderzoek leverde het volgende resultaat op. De schoonvader, de heer Lammers, Antonius F.J., werd 5 april 1949 bij sententie van het Bijzonder gerechtshof te Amsterdam veroordeeld tot 3 jaar en 6 maanden gevangenisstraf met aftrek van bewaring en ontzetting uit de rechten genoemd in artikel 28 1e, 2e en 3e van het Wetboek van Strafrecht voor de tijd van 10 jaar, ter zake:
    - a. vrijwillig in publieke dienst treden bij de vijand. In de maand augustus 1942 te Ommen bij de Kontroll Kommando vrijwillig als bewaker van het Arbeitseinsatzlager "Erika" in dienst getreden.
    - b. hulp verleend aan de vijand. Van december 1942 tot maart 1944 werkzaam geweest bij de hulp-politie ten behoeve van de Fachberaters, respectievelijk bij de gewestelijke arbeidsbureaus te Tiel en te Zaandam zijn medewerking verleend bij het opsporen en arresteren van onderduikers van de arbeidsdienst en van personen die voor verplichte tewerkstelling in Duitsland, of in Nederland ten behoeve van de vijandelijke oorlogvoering, in aanmerking kwamen tengevolge waarvan verschillende gearresteerde personen tot aan de bevrijding of korter van hun vrijheid beroofd werden.
- De schoonmoeder, Elisabeth Maria Pater, is op 3 maart 1951 gescheiden van haar man.
- De schoonvader A.F.J. Lammers vertrok op 6 december 1954 naar Vlaardingen en huwde met Christina Wilhelmina de Leeuw, geboren te Tiel, 16 december 1918. Bij vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam werd Christina Wilhelmina de Leeuw in 1950 veroordeeld tot een week gevangenisstraf voorwaardelijk met een proeftijd van 3 jaar ter zake van valsheid in geschrifte.
8. Bij brief, gedateerd 21 februari 1963, wendde betrokkene zich tot de Staatssecretaris van Defensie (KL/KLu) met verzoek de verlening van de vereiste clearance te willen bevorderen. Uit deze brief bleek, dat betrokkene reeds in strijd met de bestaande regelingen en zonder dat de vereiste clearance was verleend, door CAE in dienst was genomen.
  9. Op 7 juni 1963 verzocht N.V. Fokker een clearance ten behoeve van H.A. Mens, teneinde hem als "electronicus F-104" in dienst te kunnen nemen. Bij de beoordeling terzake werd overwogen dat deze tewerkstelling betrokkene in beperkte mate in de geclassificeerde werkzaamheden met betrekking tot het F-104 project zou invoeren.

Voorts werd overwogen dat betrokkene - naar het zich liet aanzien - niet in het operationele vlak in de Nato luchtmachten werkzaam behoefde te zijn.

In dit verband werd het verantwoord geacht betrokkene een clearance van lagere orde, namelijk confidencieel, te verlenen. N.V. Fokker werd hiervan op 31 juli 1963 op de hoogte gesteld.

DE MINISTER VAN DEFENSIE,

P.J.F. de Jong

92002

's-Gravenhage, 3 juni 1964.

De Heer H.A.Mens,
Oltmansstraat 16,
HAARLEM

Geachte Heer Mens,

Hierbij heb ik de eer U mede te delen, dat de Commissie voor de Verzoekschriften van de Tweede Kamer der Staten-Generaal - ofschoon op haar voorstel Uw verzoekschrift door de Kamer inmiddels was afgedaan op grond van de overweging dat U naar Canada gemigreerd was - daarna Uw verzoekschrift alsnog aan de vaste Commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst heeft voorgelegd. Zij achtte n.l. toch gronden aanwezig om nadere inlichtingen te doen inwinnen omtrent de feiten, op grond waarvan het uit veiligheidsoverwegingen destijds niet verantwoord geacht werd de voor U aangevraagde "Nato Secret clearance" te honoreren. Haars inziens zou de vaste Commissie voor de B.V.D. de meest geëigende instantie voor de Minister van Defensie zijn om deze aangelegenheid volledig niteen te zetten.

De Commissie voor de B.V.D. heeft daarop Uw zaak nog eens nader onderzocht, welk onderzoek haar echter tot de conclusie heeft gebracht, dat de in deze aangelegenheid door de toenmalige voor het defensiebeleid verantwoordelijke bevindlieden genomen beslissingen niet onjuist zijn geweest.

Hoogachtend,

(Dr. A.Vondeling)

Voorzitter van de vaste Commissie
voor de B.V.D.

MINISTERIE VAN DEFENSIE

STATEN-GENERAAL
TWEDE KAMER

Adres nr.: 16
Ten name van: H.A. Mens
te Haarlem

's-Gravenhage, 30 sept. 1963.

Onderwerp: H.A. Mens.

Naar aanleiding van uw brief, d.d. 26 juli 1963, nr. 70504, betreffende de Heer H.A. Mens, wonende Oltmanstraat 16 te Haarlem, moge ik u het volgende mededelen.

Ultimo 1962, deelde de Canadian Aviation Electronics GmbH te Bad Godesberg/Rh in West Duitsland aan de Chef van de Luchtmachtstaf schriftelijk mede, dat de Heer H.A. Mens per 1 januari 1963 in dienst zou worden genomen.

Deze firma is betrokken bij het Starfighter project en levert de "flight simulators" in West Europa. Uit de aard der zaak zullen deze simulators op de verschillende Nato Starfighter bases worden geplaatst. Het gebruik van deze simulators voor de training van vliegers brengt mede, dat met hoog geclassificeerde tactische gegevens wordt gewerkt.

Aangezien het in de bedoeling van de CAE lag de Heer Mens hierbij tewerk te stellen en het voorts te voorzien was dat aan hem toegang zou moeten worden verleend tot één en waarschijnlijk meer Nato Starfighter vliegbases, waar hij alsdan in een hoog clearance voor hem aangevraagd.

Het voorgeschreven betrouwbaarheidsonderzoek bracht een aantal feiten naar voren op grond waarvan het uit veiligheidsoverwegingen niet verantwoord werd geacht de aangevraagde Nato Secret clearance te honoreren. Opgemerkt zij dat de verzamelde gegevens niet afkomstig zijn - zoals de Heer Mens in zijn rekest suggereert - van bewoners uit de Oltmanstraat te Haarlem.

De ontslagkwestie van de Heer Mens bij bovengenoemde firma is het gevolg van het niet nakomen van een bestaande regeling ten aanzien van het vooraf instellen van een antecedentenonderzoek naar sollicitanten. De betrokken firma had de uitslag van het betrouwbaarheidsonderzoek moeten afwachten alvorens de Heer Mens in dienst te nemen. Zij heeft echter de Heer Mens vóór de uitslag in dienst genomen en, toen deze ongunstig uitviel, hem ontslagen.

Tenslotte moge ik u mededelen, dat de heer Mens - volgens ingewonnen gegevens van de Rijks Emigratiedienst - op 5 augustus 1963 naar Canada is geëmigreerd.

DE MINISTER VAN DEFENSIE,
w.g. P.J.S. de Jong.

STATEN-GENERAAL
TWEDE KAMER

Adres nr.: 16
Ten name van: H.A. Mens
te Haarlem.

2

Noot van de Griffier:

Wellicht verdient het aanbeveling, deze zaak nu af te doen, doch de stukken dan door te zenden aan de vaste Commissie voor de B.V.D., die - naar mij bekend is - reeds naar aanleiding van een ander geval contact met de Minister van Defensie heeft over de vraag, of in het algemeen de "security"-normen van Defensie niet te rigoureuus zijn te achten.

lees.

van adres: ^{ook over} die nog een adres moet

a. d. de bij een tijds.
beleid gevoerd

Wants

die verslechter medel
dat die bekeken
en afgedaan